

ПРАКТИЧНА ЛЕКЦИЈА

Shkronja e madhe dhe rregullat e drejtshkrimit

Категорија на лекцијата: Mësime të gjuhës shqipe

Kur shkruhet shkronja e madhe në shqip dhe rregullat drejtshkrimore që gabohen më shpesh.

Shkronja e madhe dhe rregullat e drejtshkrimit

Drejtshkrimi i sotëm i shqipes u njësua nga **Kongresi i Drejtshkrimit** i vitit 1972 dhe u kodifikua në rregulloren e vitit 1973. Rregullat e shkronjës së madhe janë më të pakta se në anglisht — dhe pikërisht kjo shkakton shumicën e gabimeve.

Kur shkruhet shkronja e madhe

Rasti	Shembull
Në fillim të fjalisë	<i>Sot kemi mësım.</i>
Emrat e njerëzve	<i>Arta, Beni, Naim Frashëri</i>
Emrat e vendeve	<i>Tirana, Shqipëria, Mali i Zi</i>
Emrat e institucioneve	<i>Akademia e Shkencave, Universiteti i Tiranës</i>
Festat kombëtare e fetare	<i>Dita e Pavarësisë, Viti i Ri, Bajrami</i>
Titujt e veprave	<i>«Bagëti e Bujqësia»</i>
Pas dy pikave, te ligjërata e drejtë	<i>Ai tha: «Do të vij nesër.»</i>

Kur NUK shkruhet shkronja e madhe

Rasti	Saktë	Gabim i shpeshtë
Ditët e javës	<i>e hënë, e martë, e diel</i>	<i>E Hënë</i>
Muajt	<i>janar, shkurt, qershor</i>	<i>Janar</i>
Stinët	<i>pranverë, verë, vjeshtë, dimër</i>	<i>Verë</i>
Emrat e gjuhëve	<i>shqip, anglisht, gjermanisht</i>	<i>Shqip</i>
Emrat e kombësive si mbiemra	<i>gjuha shqipe, populli shqiptar</i>	<i>gjuha Shqipe</i>
Profesionet dhe titujt	<i>mësuesi, drejtori, profesori</i>	<i>Mësuesi në mes fjalie</i>
Pikat e horizontit	<i>veri, jug, lindje, perëndim</i>	<i>Veri</i>

Përfundim: në një letër zyrtare, forma e mirësjelljes shkruhet me shkronjë të madhe: *I nderuar Zoti Drejtor, Ju lutem.*

Pesë rregullat drejtshkrimore që gabohen më shpesh

1. **Ë-ja fundore nuk hiqet:** *punë, ditë, mirë, i madhë* → *jo pun, dit, mir.*
2. **Grupet mb, nd, ng ruhen të plota:** *mbi, i ëmbël, ndër, këndoj, ngjyrë* — *jo m'i, endër.*
3. **Nyja shkruhet e ndarë:** *i mirë, e re, të mira* — *jo imirë.*
4. **Pjesëza «të» shkruhet e ndarë, por shkurtohet me apostrof para zanoreje:** *të shkoj, por t'i them, t'ua jap.*
5. **Fjalët e përbëra shkruhen bashkë:** *bashkëpunoj, mirëmëngjes, kryeqytet, zemërmirë.*

Apostrofi

- **s'** — forma e shkurtër e *nuk*: *s'e di, s'ka problem.*
- **t'** — pjesëza të para zanoreje: *t'i jap, t'ua them.*
- **ç'** — përemri pyetës: *Ç'bën? Ç'është kjo?*
- **m', e'** — trajta të shkurtra para zanoreve: *m'i solli.*

Fjalët sinjalizuese

Nëse fjala emërton një qenie, vend a institucion **të vetëm e të papërsëritshëm**, shkruhet me shkronjë të madhe. Nëse emërton një kategori — ditë, muaj, gjuhë, profesion — shkruhet me shkronjë të vogël.

Gabimet e zakonshme

Gabim	Saktë	Pse
<i>Të Hënë kemi provim.</i>	Të hënë kemi provim.	ditët me shkronjë të vogël
<i>Mësoj gjuhën Shqipe.</i>	Mësoj gjuhën shqipe.	mbiemri i kombësisë me të vogël
<i>Lindi në Mars.</i>	Lindi në mars.	muajt me shkronjë të vogël
<i>tirana</i>	Tirana	emër vendi
<i>ti them</i>	t'i them	apostrofi para zanores

Provo vetë

Korrigjo:

1. *Të Dielën shkojmë në Durrës.* → *(Të dielën shkojmë në Durrës.)*
2. *Mësoj gjuhën Angleze.* → *(Mësoj gjuhën angleze.)*
3. *Provimi është më 12 Qershor.* → *(... më 12 qershor.)*
4. *Dua ti them diçka.* → *(Dua t'i them diçka.)*

Burime dhe referenca

- Kongresi i Drejtshkrimit të Gjuhës Shqipe, Tiranë, 1972.
- *Gramatika e gjuhës shqipe I – Morfologjia*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Gramatika e gjuhës shqipe II – Sintaksa*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2002.
- *Drejtshkrimi i gjuhës shqipe*, Instituti i Gjuhësisë dhe i Letërsisë, Tiranë, 1973.

- *Fjalori i gjuhës shqipe*, Akademia e Shkencave e Shqipërisë, Tiranë, 2006.

ENGLISH FOR LIFE